

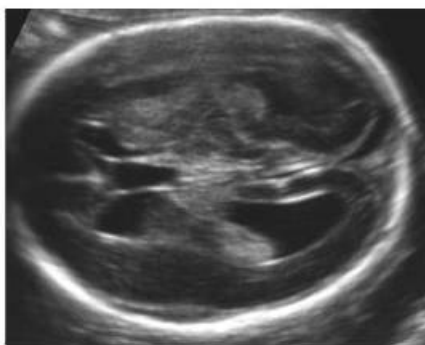
โพรงสมองด้านข้างขยายใหญ่ (Ventriculomegaly)

ข้อมูลสำหรับผู้ป่วย – สิ่งที่คุณควรรู้และควรถาม

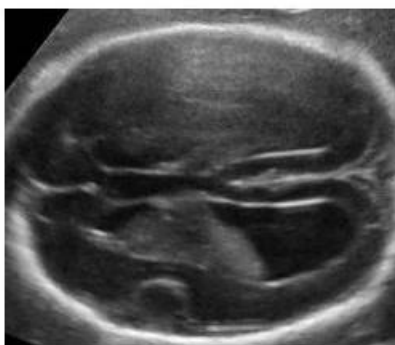
ภาวะโพรงสมองด้านข้างขยายใหญ่คืออะไร?

ในสมองมีโพรงที่มีของเหลวบรรจุอยู่ 5 โพรงเชื่อมต่อกัน ซึ่งเรียกว่า โพรงสมอง โพรงเหล่านี้ผลิตและเก็บน้ำไขสันหลังที่ไหลเวียนไปยังช่องไขสันหลัง หากแพทย์หรือผู้ตรวจอัลตราซาวด์บอกว่าทารกของคุณมีโพรงสมองด้านข้างขยายใหญ่ หมายความว่า โพรงสมองด้านข้างซึ่งเป็นโพรงที่มีตามปกติภายในสมองมีการขยายขนาดขึ้น

ระหว่างการตรวจอัลตราซาวด์ตามปกติ จะมีการวัดความกว้างของโพรงสมองด้านข้างส่วนหลัง (posterior horn หรือ atrium) ทั้งซ้ายและขวา ซึ่งอยู่ขนานกันสองข้างของแนวกลางสมอง โพรงสมองนี้แคบที่ส่วนหน้าและกว้างขึ้นที่ส่วนหลัง โพรงสมองด้านข้างส่วนหลังนี้จะมองเห็นได้ชัดเจนจากการตรวจอัลตราซาวด์โดยเห็นเป็นพื้นที่คล้ายสามเหลี่ยมสีดำ (เนื่องจากมีน้ำบรรจุอยู่) และมีก้อนเนื้อเยื่อสีขาวภายในเรียกว่า ข่ายประสาทคอรอยด์ (choroid plexus) ซึ่งมีหน้าที่สร้างน้ำไขสันหลัง ความกว้างของโพรงสมองด้านข้างส่วนหลังนี้ปกติจะมีขนาดไม่เกิน 10 มม.

10-12 mm

13-15 mm

Images by G. Pilu

หากวัดได้กว้าง 10-15 มม. จะเรียกว่าภาวะโพรงสมองด้านข้างขยายใหญ่ ซึ่งหากกว้างไม่เกิน 12 มม. จะเรียกว่าภาวะโพรงสมองด้านข้างขยายใหญ่เล็กน้อย (mild ventriculomegaly) และหากกว้างเกิน 15 มม. จะเรียกว่าภาวะโพรงสมองด้านข้างขยายใหญ่มาก หรือภาวะน้ำคั่งในโพรงสมอง (hydrocephaly) ภาวะโพรงสมองด้านข้างขยายใหญ่พบประมาณร้อยละ 1 ของทารก และอาจพบว่าโพรงสมองด้านข้างมีขนาดใหญ่ในทารกเพศชายบ่อยกว่าเพศหญิงเล็กน้อย

เกิดขึ้นได้อย่างไร?

มีสาเหตุหลายอย่างที่อาจทำให้เกิดการอุดตันของการไหลเวียนของน้ำไขสันหลัง ตัวอย่างเช่น ช่องแคบที่เชื่อมระหว่างโพรงสมองที่สามและสี่อาจถูกอุดตัน น้ำไขสันหลังจึงสะสมที่ตำแหน่งเหนือกว่านั้น ทำให้เกิดการขยายตัวของโพรงสมองด้านข้าง ซึ่งจะเห็นได้จากการตรวจอัลตราซาวด์เป็นพื้นที่สีดำขนาดใหญ่กว่าปกติเหนือต่อระดับของการอุดตัน

สาเหตุทั่วไปของภาวะโพรงสมองด้านข้างขยายใหญ่ หรือภาวะน้ำคั่งในโพรงสมอง ได้แก่:

โพรงสมองด้านข้างขยายใหญ่ (Ventriculomegaly)

ข้อมูลสำหรับผู้ป่วย – สิ่งที่คุณควรรู้และควรถาม

- การติดเชื้อ
- ความผิดปกติของสมองหรือไขสันหลัง
- ความผิดปกติของโครโมโซม
- การมีเลือดออกในสมอง

ควรทำการตรวจเพิ่มเติมหรือไม่?

หากวัดโพรงสมองด้านข้างได้กว้างเกิน 10 มม. คุณอาจได้รับคำแนะนำให้ทำการตรวจเพิ่มเติม ได้แก่:

- การตรวจอัลตราซาวด์ทารกในครรภ์อย่างละเอียด เพื่อดูว่ามีความผิดปกติอื่นหรือไม่
- การตรวจอัลตราซาวด์จะเน้นไปที่การตรวจสมองและไขสันหลังของทารกในครรภ์อย่างละเอียด โดยแพทย์อาจแนะนำให้ตรวจสมองของทารกผ่านการตรวจอัลตราซาวด์ทางช่องคลอด
- การเจาะน้ำคร่ำ เพื่อตรวจหาความผิดปกติของจำนวนโครโมโซม หรือความผิดปกติขนาดใหญ่ของโครโมโซม โครโมโซมเป็นแหล่งเก็บข้อมูลทางพันธุกรรมส่วนใหญ่ของเรา โดยปกติคนเรามี 46 โครโมโซม จับคู่กันเป็นคู่: 23 โครโมโซมมาจากพ่อและอีก 23 โครโมโซมมาจากแม่ ตัวอย่างเช่น คนที่เป็นกลุ่มอาการดาวน์จะมีโครโมโซมคู่ที่ 21 เกินมา ทารกกลุ่มอาการดาวน์บางรายจะมีภาวะโพรงสมองด้านข้างขยายใหญ่ แต่ก็มีทารกที่มีความผิดปกติทางพันธุกรรมชนิดอื่น ๆ ที่มีภาวะโพรงสมองด้านข้างขยายใหญ่ได้เช่นกัน
- การตรวจคัดกรองการติดเชื้อ เพื่อตรวจว่าคุณอาจเคยติดเชื้อระหว่างตั้งครรภ์ที่อาจเป็นสาเหตุของภาวะโพรงสมองด้านข้างขยายใหญ่หรือไม่ เช่น การติดเชื้อท็อกโซพลาสโมซิส (toxoplasmosis) หรือ ไซโตเมกาโลไวรัส (CMV)
- ในบางกรณี อาจมีการแนะนำให้ตรวจเอ็มอาร์ไอ (MRI) เพื่อตรวจสมองของทารกในช่วงหลังของการตั้งครรภ์ เพื่อดูว่าเนื้อสมองส่วนนอก (cortex) พัฒนาปกติหรือไม่ และเพื่อพยายามอธิบายสาเหตุที่ทำให้เกิดภาวะโพรงสมองด้านข้างขยายใหญ่

หากผลการตรวจทั้งหมดไม่พบความผิดปกติ ทารกของคุณจะถูกวินิจฉัยว่าเป็นภาวะโพรงสมองด้านข้างขยายใหญ่ที่พบเพียงอย่างเดียว (isolated)

แพทย์จะตรวจอัลตราซาวด์เพื่อติดตามทารกของคุณอย่างต่อเนื่องเพื่อดูว่าความกว้างของโพรงสมองด้านข้างมีขนาดคงที่เพิ่มขึ้น หรือลดลง

มีผลต่อทารกหลังคลอดอย่างไร?

การพยากรณ์โรคของภาวะโพรงสมองด้านข้างขยายใหญ่ ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับว่าพบสาเหตุของโรคหรือไม่ ในกรณีที่เป็นความผิดปกติที่พบเพียงอย่างเดียว การพยากรณ์โรคมักจะดี และภาวะโพรงสมองด้านข้างขยายใหญ่เล็กน้อยอาจเป็นเรื่องปกติในทารกเพศชายที่มีศีรษะขนาดใหญ่

โพรงสมองด้านข้างขยายใหญ่ (Ventriculomegaly)

ข้อมูลสำหรับผู้ป่วย – สิ่งที่คุณควรรู้และควรถาม

การบอกโอกาสที่ทารกหลังคลอดจะมีปัญหาทางระบบประสาทนั้นค่อนข้างยาก แม้ว่าจะยังไม่มีข้อมูลที่เพียงพอแต่จากข้อมูลทางการแพทย์ที่มีอยู่บ่งชี้ว่า ความเสี่ยงของปัญหาทางระบบประสาทในทารกที่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นภาวะโพรงสมองด้านข้างขยายใหญ่เล็กน้อย และเป็นความผิดปกติที่พบเพียงอย่างเดียว อยู่ที่ไม่เกินร้อยละ 10 ซึ่งใกล้เคียงกับประชากรทั่วไป

หากขนาดโพรงสมองด้านข้างไม่ได้เพิ่มขึ้นระหว่างการตั้งครรภ์ และไม่พบสาเหตุอื่นที่อธิบายได้ ไม่จำเป็นต้องตรวจทารกเพิ่มเติมหลังคลอด อย่างไรก็ตาม คุณหรือแพทย์ของคุณอาจต้องการหาหรือประเด็นนี้เพิ่มเติม

ข้อสงวนสิทธิ์:

เนื้อหาใน [แผ่นพับนี้/เว็บไซต์ของเรา] จัดทำขึ้นเพื่อให้ข้อมูลทั่วไปเท่านั้น ไม่ได้มีเจตนาที่จะเป็นคำแนะนำทางการแพทย์ที่คุณควรยึดถือ คุณต้องขอรับคำแนะนำทางการแพทย์จากผู้เชี่ยวชาญหรือแพทย์เฉพาะทางที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์เฉพาะของคุณ ก่อนที่จะดำเนินการหรือตัดสินใจตามเนื้อหาใน [แผ่นพับนี้/เว็บไซต์ของเรา] แม้ว่าเราจะพยายามปรับปรุงข้อมูลใน [แผ่นพับ/เว็บไซต์ของเรา] เราไม่ได้ออกแบบให้รองรับ การประกัน หรือการค้าประกันใด ๆ ไม่ว่าจะโดยชัดแจ้งหรือโดยนัยว่าเนื้อหาใน [แผ่นพับ/เว็บไซต์ของเรา] มีความถูกต้อง ครบถ้วน หรือเป็นข้อมูลล่าสุด

ปรับปรุงล่าสุด: กันยายน 2018